

“Homoseksualiteit en nazisme moeten uitgeroeid worden”: wie is Kirill, Poetins steenrijke spiritueel adviseur die oorlog in Oekraïne rechtvaardigt?

Gazet van Antwerpen - 09 Mar. 2022

Het hoofd van de Russisch-orthodoxe kerk maakte een doodeenvoudig plan voor Vladimir Poetin om “de Russische wereld” te doen herrijzen.

Maar wie is patriarch Kirill, de stuurse miljardair die homoseksualiteit “een bedreiging voor de mensheid” noemt en nazisme tot hetzelfde “gevaar” rekent?

Sylvie Van Ginneken

Gay prides zijn een sollicitatieprocedure van het Westen om te kijken of je land wil toetreden tot een apocalyptische club. Dat is de korte samenvatting van de lange preek die patriarch Kirill (75) zondag gaf. Waarom Rusland Oekraïne is binnengevallen? “De mensen in Donbas zijn in de verdrukking geduwd door gay prides, terwijl we weten dat de mensheid zal eindigen wanneer we aanvaarden dat zondig gedrag niet indruist tegen Gods wet.”

In één adem veroordeelde Kirill de zogezegde nazicultuur in Kiev, die “uitgeroeid moet worden”. Voor de patriarch behoren homoseksualiteit en nazisme, hoe paradoxaal ook, tot hetzelfde “gevaar”. “Beide zijn ze een bedreiging voor de mensheid”, zei hij in 2016 tijdens een bezoek aan Kirgizië. “Je hart weet wat goed is en wat slecht is: dat is de natuurlijke moraal. Maar hier krijg je een demoralisering van de wet, wat leidt tot onderdrukking van volkeren, zowel in nazi-Duitsland als bij traditionele gezinnen.”

Oekraïne en Rusland één volk

Het is geen toeval dat president Poetin dezelfde retoriek gebruikt in zijn toespraken over de oorlog: meteen toen Kirill in 2009 aantrad als patriarch, maakte hij gewag van een “spiritueel model”. Drie jaar later, bij het begin van de derde regeerperiode van Poetin, werd een ideologisch plan uitgetekend om “de Russische wereld” als “Heilige Drievuldigheid” uit haar as te doen herrijzen, met Rusland, Oekraïne en Wit-Rusland als één volk.

Op basis van het werk Botsing der beschavingen van Samuel Huntington hield Kirill het kinderlijk simpel: de steunpilaar van “de Russische wereld” bestaat uit een verbonden culturele identiteit, gedreven door religie en geschiedenis, terwijl het goddeloze Westen zielloos en destructief is.

Aanvankelijk spraken Kirill en Poetin alleen rijkelijk over die “historische trots”, maar in 2014 kreeg die plots een militair staartje toen de Krim werd geannexeerd. “Prins Vladimir werd in de tiende eeuw gedoopt in de Krim, het is de wieg van ons geloof”, vergoelijkte Kirill de invasie. In die zin was de latere afscheuring van de Oekraïense orthodoxe Kerk een doorn in het oog van de spirituele leider die “zijn gelovigen” nog steeds als één kudde wil leiden.

Dat de patriarch niet alleen achterop de fiets zit bij Poetin, maar ook mee stuurt, werd duidelijk bij de goedkeuring van de grondwetswijziging die openlijke homorelaties onmogelijk maakte en bij de verstrenging van de blasfemiewet. Ook het aantal nieuwe kerken swingt de pan uit, met als kers op de taart de Kathedraal van de Russische strijdkrachten van 2020, volledig kakikleurig met goudkleurige koepels, op een uur rijden van Moskou. Al moest het enthousiasme van Kirill, die volgens de Russische media ‘de Krim is van ons’ wilde laten aanbrengen als embleem en ook een geschilderd portret van Poetin, wat getemperd worden.

Chalet in Zürich

De tandem Kirill-Poetin levert de patriarch bovendien geen windeieren op: zijn vermogen wordt geschat op 4 tot 8 miljard dollar. Een ruwe schatting, gezien hij klant is bij Russische, Zwitserse, Italiaanse en Oostenrijkse banken. Naast vermoedelijke opbrengsten uit de tabaks-, auto-, olie-, juwelen- en visindustrie, bezit Kirill ook minstens twintig residenties, waarvan de meeste - op een chalet vlakbij Zürich na - in Rusland gelegen zijn.

In 2012 trok zijn penthouse in Moskou ongewild veel aandacht, toen een van zijn twee zakenpartners (de Russische media spreken over minnaressen), Lidia Leonova, een proces startte tegen de voormalige minister van Volksgezondheid, Joeri Sjevsjenko. Die had stof gemaakt bij de renovatie van zijn naburige flat, waardoor enkele waardevolle boeken uit de bibliotheek in het penthouse van Kirill “onherroepelijk beschadigd waren door nanostof”.

“Kom, vraag je meid om even te stofzuigen, zeg”, klonk het schertsend in de Russische media. Maar de patriarch lachte er niet mee. Na een rechtszaak kreeg hij 20 miljoen roebel schadevergoeding. De zoon van Sjevsjenko getuigde later aan tv-zender Dosjt dat hij zijn flat in Sint-Petersburg had verkocht om het bedrag te kunnen betalen. Toen een journalist Kirill twee jaar later vroeg naar de rechtszaak, zei hij laconiek: “Het zou ongepast zijn om deze zonde te vergeven, net zoals alle andere zonden”.